

Bulletin advokacie

eFocus

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnický časopis ČR pro rok 2011, 2012 a 2014.

Z posledního čísla pro Vás vybíráme:

Záloha na podíl na zisku v kapitálových společnostech

autor: **JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.**, odborná asistentka na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Kapitálovým společností do 31. prosince 2013 bylo výslovně zakázáno vyplácet zálohy na podíl na zisku. Tento zákaz byl pro akciové společnosti zakotven v § 178 odst. 1 in fine zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, v platném znění (dále jen „obch. zák.“) a pro společnosti s ručením omezeným v § 123 odst. 2 druhá věta ve spojení s § 178 odst. 1 in fine obch. zák. Výplata zálohy na podíl na zisku ostatním obchodním korporacím nebyla výslovně zakázána.[1]

Výslovný zákaz výplaty zálohy na podíl na zisku kapitálovými společnostmi se dostal do obchodního zákoníku zákonem č. [370/2000](#) Sb., s účinností od 1. ledna 2001. Obchodní zákoník ve znění do 31. prosince 2000 tedy výslovný zákaz výplaty zálohy na podíl na zisku neobsahoval, přesto I. Pelikánová dovozovala, že výplata záloh je protiprávní. K tomu I. Pelikánová argumentovala v případě společnosti s ručením omezeným absencí výslovné úpravy v zákoně, včetně podrobných podmínek její výplaty, zejména absencí podmínky zjištění průběžných hospodářských výsledků. Exkurz k této problematice uzavřela tím, že nejsou-li stanovena pravidla pro zjištění průběžných hospodářských výsledků, nelze zálohu poskytnout; k možnosti chybějící pravidla určit ve stanovách se nevyjádřila.[2] V případě akciové společnosti odkazem na Druhou směrnici dospěla k témuž závěru, jako v případě společnosti s ručením omezeným, a totiž, že výplata zálohy na dividendy není možná, protože obchodní zákoník nestanoví žádné podmínky pro takovou výplatu, natož aby byly ve shodě s požadavky Druhé směrnice.[3]

V odborné literatuře věnované problematice daňových otázek se připouštělo, že zálohy na podíl na zisku lze vyplatit společníkům veřejné obchodní společnosti a komplementářům v komanditní společnosti, protože těm vzniká právo na podíl na zisku přímo ze zákona, vytvoří-li společnost zisk, ale v případě komanditistů a společníků společnosti s ručením omezeným bylo uzavíráno, že výplata zálohy není možná, protože podkladem pro výplatu podílu na zisku je až rozhodnutí valné hromady po ukončení účetního období.[4]

I v případě družstva obchodní zákoník výslovně o zákazu vyplácet zálohy na podíl na zisku mlčel. K tomu T. Dvořák dovozoval, že výplata záloh v případě družstev není možná, protože by se tak dělo bez účetní závěrky a rozhodnutí členské schůze o rozdělení zisku v době, kdy ještě není zřejmé, že rozdělení zisku je reálně přípustné.[5] Možnost upravit tuto otázku ve stanovách T. Dvořák vyloučil, odkazujíc na starorakouskou judikaturu, která dovodila, že ustanovení stanov zakotvující právo

společníků na zálohy na budoucí zisky je neplatné.[6]

Problematicke podmínek výplaty zálohy se tedy z důvodu, že se možnost výplaty zálohy v zásadě nepřipouštěla, tak doposud v odborné literatuře nebyla věnována dostatečná pozornost,[7] ani se touto právní otázkou nezabývala judikatura.

Zákon o obchodních korporacích[8] v případě stanovení podmínek pro výplatu zálohy nerozlišuje mezi jednotlivými obchodními korporacemi a pro všechny stanoví shodná pravidla, která jsou zakotvena v § 40 odst. 1 a 2 z. o. k. Než se jimi budeme jednotlivě zabývat, vymežeme si, co rozumíme zálohou, a který orgán je oprávněn o její výplatě rozhodnout. Vybranými otázkami týkajícími se zálohy na podíl na zisku se budu věnovat z pohledu společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, o kterých dále hovořím jako o kapitálových společnostech, i když jsem si vědoma, že charakter společnosti s ručením omezeným je smíšený.

Co rozumíme zálohou na podíl na zisku?

Zálohou se rozumí plnění poskytnuté před vznikem pohledávky anebo po jejím vzniku před její splatností, které je zpravidla jen částečné.[9] V případě podílu na zisku konkrétní pohledávka na výplatu zisku vzniká v kapitálových společnostech na základě rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku. Konkrétní doba splatnosti podílu na zisku je stanovena ve prospěch společnosti. Společník nemůže požadovat zaplacení podílu na zisku před jeho splatností, ale společnost je oprávněna před splatností po vzniku konkrétní pohledávky na podíl na zisku, tj. po rozhodnutí valné hromady, plnit. Domnívám se tedy, že v případě zálohy na podíl na zisku se uplatní jen první ze dvou uvedených případů, kdy o záloze v soukromém právu hovoříme. **Záloha na podíl na zisku je plnění poskytnuté společností společníkovi před tím, než mu vznikne pohledávka na konkrétní podíl na zisku.**

O záloze na podíl na zisku můžeme hovořit jen před rozhodnutím valné hromady o rozdělení zisku mezi společníky. Poté již společnost společníkům neposkytuje zálohu na podíl na zisku, ale vlastní podíl. Institut zálohy se uplatní jen v době mezi dvěma rozhodnutími valné hromady o rozdělení zisku. V daném mezičase může být ze strany společnosti vyplaceno vícero záloh, u nichž je ale nutné kumulativně zkoumat, zda jsou splněny předpoklady pro jejich výplatu.

Jsem toho názoru, že všechny společnosti vyplacené a dosud nezúčtované zálohy mají být zúčtovány oproti podílu na zisku, o jehož rozdělení valná hromada rozhodla. Není podle mě možné, aby před rozhodnutím o rozdělení zisku za určité účetní období byly vyplaceny zálohy na podíl na zisku ve vztahu k dalšímu účetnímu období. Tento závěr lze argumentačně podložit tím, že jak v případě kritérií pro rozdělení zisku mezi společníky, tak v případě kritérií pro výplatu zálohy na zisku se do celkové částky, kterou je možné pro rozdělení zisku či výplatu zálohy společností použít, započítává nerozdělený zisk minulých let. Bylo-li by možné, aby společnost vyplatila zálohu na podíl na zisku za probíhající účetní období před rozdělením zisku za uplynulé účetní období s tím, že takovou zálohu by bylo možné zúčtovat až při rozhodování o rozdělení zisku za probíhající účetní období, pak by mohl být nerozdělený zisk minulých let započítán dvakrát, což je absurdní závěr, a proto je podle mého názoru takový postup vyloučen.

Na druhé straně ale není nutné, aby záloha na podíl na zisku byla vyplácena jen ohledně budoucího zisku za ještě neskončené účetní období. Rozhodujícím kritériem podle mého názoru je skutečnost, že jde o výplatu mezi dvěma rozhodnutími valné hromady o rozdělení zisku mezi akcionáře. **Záloha na podíl na zisku tak přichází v úvahu nejen ohledně budoucího zisku za ještě neskončené účetní období, ale i ohledně již vytvořeného zisku v uplynulém účetním období, o jehož rozdělení nebylo doposud rozhodnuto.** Z toho podle mě rovněž vyplývá, že při výplatě zálohy není třeba vymezovat, zda jde o zálohu na budoucí zisk nebo na zisk již vytvořený, protože v obou

případech má dojít k zúčtování ve stejném okamžiku, a to při prvním rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku.

Který orgán má o výplatě zálohy rozhodnout?

Dále čtěte >>> [zde](#).

-
- [1] Tento příspěvek byl přednesen na mezinárodní konferenci na téma Corporate Governance ve střední Evropě pořádanou dne 30. května 2014 katedrou obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy a byl zpracován v rámci projektu PRVOUK P05 Soukromé právo pro XXI. století.
- [2] Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 2. díl (s přihlédnutím k evropskému právu), 2. přepracované a doplněné vydání, Linde Praha, a. s., 1998, str. 445.
- [3] Tamtéž, str. 799.
- [4] Louda, F.: Rozdělení zisku, DHK - Daňová a hospodářská kartotéka, 1994, č. 7.
- [5] Dvořák, T.: Družstevní právo. C. H. Beck, 3. vydání, 2006, str. 80.
- [6] Tamtéž, str. 80.
- [7] Z předrekodifikační literatury lze zmínit vedle výše uvedených autorů i Drbohlav, J.: Zálohy na podíl na zisku, DaP - Daně a právo v praxi, 2001, č. 25, str. 19.
- [8] Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích (dále jen „z. o. k.“).
- [9] Kuhn, P. in Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 103.

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)